

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๙/๕๗ | ๒๕ พ.ย. - ๑ ธ.ค.๕๖

ยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหภาพยุโรป : ภาพอนาคตอาเซียน

การก่อการร้ายในยุโรปเกิดขึ้นบ่อยครั้งจากกลุ่มมุสลิมยุโรป รวมทั้งยังพบการเดินทางเข้าออกของพลเมืองชาวยุโรปที่เข้าร่วมการสู้รบในซีเรีย ลิเบีย เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงกันของการก่อการร้ายระหว่างประเทศที่ปฏิบัติการกระจายออกไปยังที่ต่างๆ ทำให้รัฐบาลของสหภาพยุโรปได้มีการเห็นชอบร่วมกันในยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย เพื่อให้เกิดแผนปฏิบัติการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ซึ่งในอนาคตอันใกล้ของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนสามารถนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาเป็นแบบแผนในการดำเนินงานได้...

ปฏิบัติการเวสต์เกต ในประเทศเคนยา โดยกลุ่มก่อการร้ายอัลชาบับ ที่มีหนึ่งในผู้ก่อการ คือ ซาแมนตา ลูทเวทท์ ชาวอังกฤษ ภรรยาของเจอร์เมน ลินด์ซีมี มีระเบิดฆ่าตัวตายที่สถานีรถไฟใต้ดินในกรุงลอนดอนเมื่อ ๗ ก.ค.๕๘ รวมถึงเหตุการณ์ที่ทหารอังกฤษและฝรั่งเศสถูกทำร้ายด้วยอาวุธมีด เป็นประเด็นที่ทำให้เห็นความเชื่อมโยงกันของการก่อการร้ายระหว่างประเทศที่ปฏิบัติการกระจายออกไปยังที่ต่างๆ ทั้งนี้จากรายงานพบว่ามีชาวต่างชาติเข้าร่วมกับกลุ่มมุสลิมญิฮัด เพื่อต่อสู้ในแอฟริกาและตะวันออกกลาง ทั้งในลิเบียและซีเรียเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานด้านความมั่นคงของยุโรปแจ้งเตือนว่าองค์กรก่อการร้ายในซีเรียเตรียมพร้อมจะก่อการร้ายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรป จากข้อมูลเมื่อ เม.ย. ๕๖ หน่วยงานต่อต้านการก่อการร้ายของสหภาพยุโรป คาดการณ์ว่ามีพลเมืองชาวยุโรปกว่า ๕๐๐ คน ที่เข้าร่วมต่อสู้ในซีเรีย โดยส่วนใหญ่มาจากสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และไอร์แลนด์ นอกจากนี้บางส่วนเข้าไปร่วมสู้รบในซีเรียตั้งแต่เริ่มต้นเมื่อปี ๒๕๕๔ และข้อมูลจาก หนังสือพิมพ์ El Mundo ของสเปนระบุว่ากลุ่มกบฏซีเรีย Jaish al - Muhajireen wal Ansar (Army of Emigrants and Helper : กองทัพของผู้อพยพและ

ผู้ช่วยเหลือ) หรือรู้จักในนาม Muhajireen Brigade ที่นำโดยกลุ่มเซชเนียและมีชาวต่างชาติเข้าร่วมจำนวนมาก ได้มีการคัดเลือกสมาชิกจากทุกมุมโลกเพื่อเข้าร่วมกับฝ่ายกบฏซีเรียอีก ๒ กลุ่ม คือกลุ่ม Khattab Brigade และกลุ่ม Army Muhammad ตามรายงานคาดว่าจะรวบรวมคนได้กว่า ๑,๐๐๐ คน และนำไปสู่การโจมตีจังหวัดต่างๆ ของซีเรีย

ชุมชนมุสลิมในยุโรปกับการขยายตัวของการก่อการร้าย

จากนโยบายด้านแรงงานและนโยบายผ่อนคลายนโยบายการตรวจคนเข้าเมือง (Guest-worker agreements and relaxed immigration) ตั้งแต่ปี ๑๙๖๐ ที่ทำให้มีชาวมุสลิมอพยพเข้าไปในยุโรป เพื่อแสวงหาโอกาสในการทำงานมากขึ้น รวมทั้งการเดินทางข้ามพรมแดนในยุโรปมีข้อจำกัดน้อย จึงทำให้เกิดการกระจายตัวของชาวมุสลิมเข้าไปในยุโรปเพิ่มขึ้น โดยบางส่วนมีความสัมพันธ์และได้รับการสนับสนุนจากตะวันออกกลาง ทั้งนี้หลังสถานการณ์การสู้รบในซีเรียตั้งแต่ปี ๕๔ พบว่ายุโรปเผชิญกับการก่อการร้ายหลายครั้งจากชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในยุโรป อาทิ

Prevent	Protect	Pursue	Respond
<ul style="list-style-type: none"> - การป้องกันและกำจัดเชื้อไวรัสที่นำไปสู่วัคซีน - สิทธิมนุษยชน - กำจัด การแบ่งแยกทางศาสนาและการเลือกปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักษาความปลอดภัยและการลดความเสี่ยงของการเป็นเป้าหมาย - การเสริมควบคุมและป้องกัน - สหภาพยุโรป 	<ul style="list-style-type: none"> -ปราบปรามผู้ก่อการร้ายและเครือข่ายติดตามข้ามพรมแดน จับกุม - แลกเปลี่ยนข่าวกรอง - สนับสนุนความร่วมมือในปฏิบัติการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ที่เกิดจากการก่อการร้ายช่วยเหลือผู้ประสบภัย - ดำเนินงานร่วมกันในการช่วยเหลือและคุ้มครองชาวยุโรปในตปท.
Action Plan	Action Plan	Action Plan	Action Plan
Organizations	Organizations	Organizations	Organizations

EU-CT Strategy 2005

ASEAN: ความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายในปัจจุบัน

2011 ลงนาม สนธิสัญญาอาเซียนเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย หรือ ACCT

ADMM: การต่อต้านการก่อการร้าย เป็น 1 ใน 6 ด้านของความร่วมมือ

หลัง 2015 ยังขาดความชัดเจน

- ยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของอาเซียนที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการ

Infographic by: กศย.ศศย.สปท.

● มี.ค.๕๕ : กองกำลังตำรวจต่อต้านการก่อการร้ายของรัฐบาลกลางเบลเยียม ได้ยิงผู้ต้องสงสัย ซึ่งเป็นพลเมืองฝรั่งเศสเชื้อสายแอลจีเรียที่เคยเข้ารับการฝึกพลร่มกับกองกำลังต่างประเทศ โดยตำรวจค้นพบที่ซ่อนอาวุธและวัตถุระเบิดในที่พัก ซึ่งต้องสงสัยว่าจะนำมาใช้ในการโจมตีกองกำลังติดอาวุธในยุโรป

● ก.ค.๕๕ : ชายชาวสวีเดนเชื้อสายเลบานอน เตรียมการนำระเบิดขึ้นเครื่องบินโดยสารสหรัฐฯ ในระหว่างการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่กรุงลอนดอน โดยชายคนดังกล่าวเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลามเมื่อปี ๒๐๐๘ และได้รับคัดเลือกสำหรับการดำเนินงานในค่ายฝึกอบรมการก่อการร้ายในเยเมน

● ส.ค.๕๕ : ตำรวจสเปนและฝรั่งเศส ได้เบาะแสว่าจะมีการก่อการร้ายโดยกลุ่มอัลเคด้าชาวเซเชนและเติร์ก ที่เคยได้รับการฝึกในปากีสถาน โดยมีแผนจะทิ้งระเบิดจากเครื่องร่อน (paragliders) ลงบนเป้าหมายอันเป็นสัญลักษณ์ของอังกฤษและสหราชอาณาจักรที่อยู่ในสเปน ฝรั่งเศส และที่อื่นๆ ในยุโรป ระหว่างช่วงการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกในลอนดอน

ประเด็นภัยคุกคามจากกลุ่มมุสลิมญีฮัด ทำให้ฝรั่งเศสและสหราชอาณาจักร ซึ่งมีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่จำนวนมาก ลังเลที่จะจัดหาอาวุธให้กลุ่มกบฏซีเรียและยุติการสนับสนุนในที่สุด โดยทั้ง ๒ ประเทศตระหนักดีว่าการมีกลุ่มคนมุสลิมขนาดใหญ่กระจายไปทั่วยุโรป เป็นการดึงดูดกลุ่มมุสลิมญีฮัดจากที่ต่างๆ ที่ได้รับการฝึกจากปากีสถาน ซีเรีย อัฟกานิสถาน เยเมน และแอฟริกาเหนือเข้ามาใช้ยุโรปเป็นแหล่งพำนักหรือก่อการร้ายมากขึ้น

มาตรการป้องกันการก่อการร้ายของยุโรป

รัฐบาลสหภาพยุโรปได้เห็นชอบร่วมกันในยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย (EU Counter Terrorism Strategy) ซึ่งเปรียบเหมือนแผนแม่บทเพื่อสร้างความร่วมมือและวางกรอบให้ประเทศสมาชิกมีนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งนำเสนอกลไกระดับสหภาพยุโรปที่จะช่วยเสริม/ สนับสนุนการปฏิบัติงานของประเทศสมาชิก โดยประเทศสมาชิกต้องทำงานร่วมกันมากขึ้น ซึ่งกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน ๔ ด้าน คือ

Prevent - การป้องกันบุคคลถูกชักจูงเข้าไปร่วมกลุ่มก่อการร้าย กำจัดเงื่อนไขที่นำไปสู่แนวคิดหัวรุนแรง เช่น ธรรมาภิบาล ให้โอกาสด้านการศึกษา ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ลดความเหลื่อมล้ำ การแบ่งแยกทางศาสนาและเลือกปฏิบัติ

Protect - การรักษาความปลอดภัย และลดความเสี่ยงของการเป็นเป้าหมายโจมตีจากการก่อการร้าย การแลกเปลี่ยนข้อมูล การเสริมการควบคุมและป้องกันพรมแดนของสหภาพยุโรปโดยรวม

Pursue - การปราบปรามผู้ก่อการร้ายและเครือข่าย แหล่งเงินทุน การดำเนินการติดตามข้ามพรมแดน จับกุม และดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม ด้วยวิธีการที่เคารพในสิทธิมนุษยชนและกฎหมายระหว่างประเทศ การประเมินสถานการณ์ตามข่าวกรอง

Respond - การเตรียมความพร้อมเพื่อรับสถานการณ์ที่เกิดจากก่อการร้าย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต้องมีการประสานงานในด้านปฏิบัติการและสื่อมวลชน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองชาวยุโรปในต่างประเทศ

ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ ขั้นการรักษาความปลอดภัย (Protect) โดยมีการใช้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เดินทางเข้าสหภาพยุโรปที่มี ๙ ประเทศใช้ร่วมกัน คือ ฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก เยอรมนี โปแลนด์ อิตาลี สหราชอาณาจักร และสวีเดน อย่างไรก็ตาม ประเทศอื่นๆ ในสหภาพยุโรปมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่แล้ว แต่ยังขาดการนำมาใช้ร่วมกัน ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากรัฐสภายุโรปกังวลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัว นอกจากนี้ ได้มีการนำระบบ biometric มาใช้สำหรับเอกสารเดินทาง ระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลวีซ่ารุ่นใหม่ (Schengen Information System II) ปรับปรุงการรักษาความปลอดภัยของพาหนะขนส่ง และด่าน/ ท่าเรือ/ ท่าอากาศยาน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้าย : ภาพอนาคตอาเซียน

จากการที่ประชากรมุสลิมในยุโรปขยายตัวเพิ่มขึ้น และการเดินทางคมนาคมที่มีความสะดวกระหว่างกัน รวมทั้งปฏิบัติการที่ไร้แบบแผนของกลุ่มหลากหลาย อาทิ กลุ่มมุสลิมญีฮัด กลุ่มหัวรุนแรง และกลุ่ม home grown terrorist จึงอาจไม่เพียงพอในการป้องกันการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในกรณีของอาเซียนที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอย่างเต็มรูปแบบในปี ๕๘ ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศมีกลุ่มก่อการร้ายใช้เป็นแหล่งพำนักและปฏิบัติการหลายกลุ่ม อาทิ Abu Sayyaff, Jemaah Islamiyah และ MILF เป็นต้น โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตระหนักร่วมกันถึงภัยคุกคามจากการก่อการร้าย จึงได้มีการให้สัตยาบันสนธิสัญญาอาเซียนเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้าย (ASEAN Convention on Counter Terrorism - ACCT) ตั้งแต่ปี ๕๒ และการก่อการร้ายยังเป็น ๑ ในกรอบความร่วมมือของ ADMM ซึ่งสิงคโปร์และออสเตรเลียจะเป็นเจ้าภาพร่วมกันในปี ๕๗-๕๘ นอกจากนี้อาเซียนหลังปี ๕๘ จะมีความคล้ายคลึงกับสหภาพยุโรปมากขึ้น ดังนั้นอาเซียนสามารถนำยุทธศาสตร์ต่อต้านการก่อการร้ายของสหภาพยุโรป มาเป็นแบบแผนในการดำเนินงานทั้งในด้านกฎระเบียบนโยบายชายแดน ระบบเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านต่อต้านการก่อการร้ายเพื่อให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป..

อ้างอิง :

- ◇ The EU Counter-Terrorism Strategy.
- ◇ European Jihadists: The Continuation of a Historical Trend .
ออนไลน์ <http://www.stratfor.com/>